

Lausunto

04.08.2025

Asia: VN/19277/2025

Lausuntopyyntö Väestönsuojan kunnossapito ja toimintakunnan tarkastus - yleisoppaasta

Yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa yleiset huomionne lausuntopyynnöstä alla olevaan kenttään.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Väestönsuojan kunnossapito ja toimintakunnan tarkastus -yleisoppaasta. Väestönsuojien toimintakunnan ylläpitämiseen ja tarkastamiseen liittyvä ministeriön toimesta annettava ohjeistus kehittää sekä yhtenäistää väestönsuojien ylläpitoa ja toimintakunnan tarkastamista. Ohjeistus auttaa myös osaltaan heikkokuntoisten väestönsuojien toimintakuntoon palauttamisessa ja väestönsuojien toimintakuntoisuuden viranomaisvalvonnassa.

Väestönsuojan kunnossapito ja toimintakunnan tarkastus -yleisoppaan sisältö

Voitte kirjoittaa huomionne Väestönsuojan kunnossapito ja toimintakunnan tarkastus -yleisoppaan luonnoksesta alla olevaan kenttään.

Toimintaperiaatteen kuvaaminen:

Väestönsuojia pelastusviranomaisen toimesta valvottaessa ja aihekokonaisuutta koulutettaessa on havaittu, että väestönsuojan tekniset järjestelmät ja niiden toimintaperiaatteet ovat useimmiten vieraita ja etäisiä ihmisille. Tämä nostanee kynnystä väestönsuojan omatoimiselle kunnossapidolle, toimintakunnan tarkastamiselle ja haitannee myös väestönsuojan tehokasta olosuhteisiin mukautuvaa käyttöä. Kehotamme lisäämään oppaan alkuosaan, esimerkiksi kappaleeseen 2.1, yksinkertaistetun kuvauksen väestönsuojan toimintaperiaatteesta. Parhaiten toimintaperiaate on hahmotettavissa kuvaan perustuen. Kuvasta osoitettaisiin tärkeimmät väestönsuojan suojavaikutusta tarjoavat komponentit sekä lisäksi havainnollistettaisiin ilmanvaihdon ja viemäröinnin toimintaperiaate. Lisäämällä kuvan, olisi siihen mahdollista viitata myöhemmin tekstiosuudessa sanallista kerrontaa tukien.

Laitteet, varusteet ja muu materiaali:

Laitteet, varusteet ja muu materiaali ovat väestönsuojien ylläpidon ja toimintakunnon osalta keskeinen osa-alue. Tämän kokonaisuuden selkeään ja yksiselitteiseen kuvaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ohjeen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Väestönsuojan laitteista ja varusteista sekä niiltä edellytettävistä ominaisuuksista säädetään lakiin ja asetuksiin perustuvasti. Oppaassa on käytetty käsitettä ”materiaalinen varautuminen” muusta omatoimiseen varautumiseen sisältyväksi katsottavasta tarveharkintaan perustuvasta materiaalista. Kappaleen 2.5 materiaallisen varautumisen tekstiosuudessa käytetään kyseisestä tarveharkintaisesta materiaalista kerrottaessa myös esimerkiksi käsitettä ”varuste”, joka on tulkittavissa viittaavan asetuksen 409/2011 sääntelyyn sekä ”viestilaitteet”, joka viittaisi puolestaan asetuksen 506/2011 19 §:n vaatimukseen. Tarveharkintaiseksi ohjeessa kuvatuista asioista myös veden säilyttämiseen, käymälöihin ja jätehuoltoon tarkoitettuja asioita on käsitelty asetustasoisesti. Velvoittavuuden ja vapaan harkinnan rajat eivät tule esitetyksi riittävän selkeästi, huomioiden ohjeen lukijoiden erittäin vaihteleva osaaminen asiassa.

Esitämme, että käsitteiden yksiselitteisyys laitteiden, varusteiden ja muun materiaalin osalta varmistetaan. Käsitteistön tulee olla kaikilta osin yhdenmukainen ohjeen sisällä sekä suhteessa asiaa käsittelevään säädöspohjaan. Kyseiset käsitteet tulisi lisätä liitteeseen 1.

Esitämme lisäksi tarkennettavaksi ohjeen kuvausta laitteista, varusteista ja muusta materiaalista. Tarkentamista edellyttää kuvaus siitä, mikä on lainsäätäjän toimesta tarkoitettu pakolliseksi ja mikä on harkinnanvaraista. Tuleeko asiassa huomioida esimerkiksi väestönsuojan rakentamisluvan myöntämishetken vaatimustaso vai sovelletaanko vaatimustasoa myös vanhoihin suojiin? Mikäli sovelletaan vanhoihin suojiin, alkaako soveltaminen esimerkiksi varusteen uusimisen hetkellä tai rakentamiseen liittyvässä lupakäsittelyssä. Tarkentavan kuvauksen voisi toteuttaa esimerkiksi liiteosaan yhteenvedon kaltaisena kaaviona. Yhteenvetokaaviosta ohjeen käyttäjän olisi mahdollista helpommin ja nopeammin tarkistaa asia.

Muut asiat:

Käsitteistön yhdenmukaisuuden osalta pyydämme lisäksi huomioimaan termit rakennuslupa versus rakentamislupa. Nyt molempia käsitteitä on käytetty aikakaudesta ja kulloinkin voimassa olevasta lainsäädännöstä riippumattomasti. Aikakausi ei välttämättä käy tekstissä tarkalleen edes ilmi oikean aikakauden mukaisen käsitteen valitsemiseksi. Esitämme, että käytetään ainoastaan yhtä nykyiseen lainsääntöön liittyvää käsitettä rakentamislupa.

Kappaleessa 2.2 on kirjoitusvirhe toiseksi viimeisessä kappaleessa, jossa käsitellään valmistajan ohjeen mukaista huoltoväliä ("Valmistajan ohjeiden mukainen huoltoväli on yleensä..."). Lauseesta lienee jäänyt pois "yksi vuosi".

Pelastuslain toisen vaiheen uudistamishanke on meneillään. Väestönsuojat ja väestönsuojeluun varautuminen on uudistuksen yksi osa-alue. Lausuntoa kirjoitettaessa ei ole vielä tiedossa mahdollisen lakimuutoksen sisältöä. Kehotamme varmistamaan, että ohjeen sisällössä on huomioitu ja ennakoitu mahdolliset muutokset.

Välimaa Jani
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue / pelastuspalvelut

Hietalahti Matti
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue / pelastuspalvelut - Etelä-Pohjanmaan
pelastuslaitos